

Pälkäneen kunnan vammaisneuvosto

Kokousaika	tiistai 5.5.2026 klo 17:03-18:31	
Kokouspaikka	Valtuustosali	
Osallistujat	Stenius-Kaukonen Marjatta	puheenjohtaja
	Haili Hannu	jäsen
	Pietilä Pertti	jäsen
	Pitkälähti Pekka	jäsen
	Vierikka Risto	varajäsen
	Manninen Eeva	pöytäkirjanpitäjä
Poissa	Niinikangas Tuula Saarinen Kirsi Sydänlähde Onni Tamminen Sari	

Käsitellyt asiat 1–13

Liitteet 1–2

Allekirjoitukset

Asiakirjan ovat sähköisesti allekirjoittaneet

Marjatta Stenius-Kaukonen
puheenjohtaja

Eeva Manninen
pöytäkirjanpitäjä

Hannu Haili
pöytäkirjantarkastaja

Risto Vierikka
pöytäkirjantarkastaja

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Esitys: Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa läsnä olevat jäsenet ja varajäsenet.

Kokous: Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 17:03. Merkittiin läsnäolijat ja todettiin kokous laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

2. Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Esitys: Valitaan pöytäkirjan tarkastajiksi kaksi jäsentä.

Kokous: Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Hannu Haili ja Risto Vierikka.

3. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista.

Kokous: Esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

4. Vammais- ja vanhusneuvostojen tekemät aloitteet

Esitys: Käydään läpi Pirhan antamat vastaukset vammais- ja vanhusneuvostojen tekemiin aloitteisiin koskien apuvälineiden palauttamista (liite 1.) ja silmänpainemittausten pilottia (liite 2.).

Kokous: Käytiin läpi Pirhan aloitteisiin antamien vastausten yhteenvedot. Pirha on perustanut apuvälineiden palautusprosessin suunnittelemiseksi työryhmän. Silmänpainemittausten toteuttamista lähiasemilla tai lähiasiointipisteissä ei pidetty mahdollisena, mutta vastauksessa ehdotettiin silmänapainemittausten järjestämistä apteekeissa. Uutena ehdotuksena selvitetään silmänpainemittausten järjestämistä järjestöyhteistyönä SPR:n kanssa lähitoreilla.

5. IkiHyte-verkosto

Esitys: Eeva Manninen kertoo Pälkäneelle mahdollisesti perustettavasta IkiHyte-verkostosta.

Kokous: Pirha on perustamassa ikääntyneiden hyte-työtä edistävää IkiHyte-verkostoa, joka koostuu paikallisista IkiHyte-verkostoista. Pälkäneen IkiHyte-verkosto voisi rakentua vanhus- ja vammaisneuvostojen ympärille siten, että säännöllisesti 1–2 kertaa vuodessa pidetään laajennettu kokous, johon kutsutaan mukaan ikääntyneiden parissa toimivia tahoja. Ensimmäinen IkiHyte-verkoston perustamista käsittelevä laajennettu kokous esitetään järjestettäväksi syksyllä vanhus- ja vammaisneuvostojen yhteisen kokouksen yhteydessä.

6. Luopioisten terveystalvelujen saavutettavuus

Esitys: Käydään läpi Kukkia SOTE-ryhmän laatiman Luopioisten terveystalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta koskevan kyselyn tulokset.

Kokous: Puheenjohtaja esitteli Luopioisten perusterveydenhuollon talveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta käsittelevän kyselyn tulokset ja niistä nousseita huomioita. Kyselyn perusteella Luopioisten asukkaiden tavoitteena on, että lääkäri olisi Luopioisissa myös perjantaisin ja Luopioisten asiointipiste olisi avoinna aina työntekijän ollessa paikalla. Myös Luopioisten suoran puhelinlinjan palauttaminen, Luopioisiin sijoitettavan terveystalvelukeskuslääkäriviran täyttäminen ja hammashoitolan avaaminen uudelleen ovat keskeisiä tavoitteita. Mikäli Pirhan hallituksen jäsenille ja viranhaltijoille tehdyt esitykset eivät tuota tulosta, esitetään, että tavoitteista laaditaan yhdessä vanhusneuvoston kanssa aloite Pirhalle.

7. Pirhan vammaisneuvoston kokous 18.3. ja työpaja 22.4.

Esitys: Pirhan vammaisneuvoston 18.3. pidetyssä kokouksessa sekä 22.4. toteutetussa työpajassa on käsitelty LaNuPe2035-kokonaisuutta. Käydään läpi kokouksen ja työpajan sisältöä.

Kokous: Pirhan vammaisneuvoston kokouksessa 18.3. käsiteltiin LaNuPe2035-kokonaisuutta ja hyväksyttiin sitä käsittelevä lausunto. Työpajassa 22.4. työstettiin keinoja vammaisten nuorten osallisuuden parantamiseksi. Pirhan takaisinsoittopalvelu sai voimakasta kritiikkiä. Pälkäneen vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston tulisi tehdä yhteistyötä vammaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja vaikutusmahdollisuuksien edistämiseksi. Lasten ja nuorten kuulemista ja mielipiteiden kunnioitusta tulee tehostaa ja vahvistaa. Pälkäneen kunnan hyvinvointityöryhmän kokouksessa 16.4. käsiteltiin perheiden elintapaohjausta edistävän PEP-hankkeen tiedonkeruun tuloksia ja siihen liittyen järjestetään sidosryhmätapaaminen 21.5. toimenpiteiden suunnittelemiseksi. Terveellisiä elintapoja edistävien toimenpiteiden suunnittelussa tulee huomioida myös vammaiset lapset ja nuoret perheineen.

8. Liikkumisen tuen talvelut

Esitys: Keskustellaan liikkumisen tuen talveluihin liittyvistä ongelmista.

Kokous: Liikkumisen tuen talveluissa ongelmaksi on muodostunut se, että kohdekunniksi on määritetty vain naapurikunnat, vaikka Tampere olisi keskeinen asiointikunta. Vammaisneuvoston jäsenen kohdalla valituksen ja sitä seuranneen kuulemistilaisuuden seurauksena myös Tampere oli hyväksytty liikkumisen tuen talveluiden kohdekunnaksi. Vastaavassa ongelmatilanteessa liikkumisen tuen talveluita tarvitsevia kehotetaan tekemään lähitoriohjaajan avustuksella aiheesta valitus.

9. Esteettömyys Mikkolan Navetassa

Esitys: Mikkolan Navettaan on rakennettu ramppi esteettömyyden parantamiseksi, mutta alueella liikkuminen ei ole täysin esteetöntä.

Kokous: Mikkolan Navetalle on rakennettu esteettömyyskorjauksena ramppi, mutta rampille kulku tapahtuu vaikeakulkuista hiekkaväylää pitkin. Teknisille palveluille esitetään, että kulkuväylä tasoitetaan ja päällystetään kalliotuhkalla, jolloin kulkeminen rollaattorilla ja pyörätuolilla mahdollistuu. Toisena esteettömyysasiana keskusteltiin kunnan nettisivujen saavutettavuudesta. Kunnan nettisivuja on mahdollista lukea ruudunlukuohjelmilla, mutta etenkin ikääntyneillä näkövammaisilla henkilöillä ei välttämättä ole ko. ohjelmaa käytössä eivätkä kaikki pysty näkemään edes sitä. Ehdotetaan viestintäpalveluille, että kunnan nettisivuille lisätään ominaisuus, joka muuntaa tekstisisällön puheeksi.

10. Turvallisuusasiat vammaisten henkilöiden näkökulmasta

Esitys: Keskustellaan 18.2. pidetyn turvallisuusfoorumien sisällöstä sekä toukokuussa toteutettavasta turvallisuuskyselystä.

Kokous: Turvallisuusfoorumissa 18.2. käsiteltiin kylien varautumis- ja turvallisuusasioita sekä toimintatapoja erilaisissa ongelmatilanteissa. Toukokuussa toteutetaan Pirhan toimesta turvallisuuskysely, johon olisi hyvä saada mahdollisimman kattavasti vastauksia myös vammaisilta henkilöiltä. Tämän edistämiseksi toimitetaan paperisia kyselylomakkeita ikääntyneiden ja vammaisten kohtaamispaikkoihin. Varautumis- ja turvallisuusasioita vammaisten ja toimintarajoitteisten näkökulmasta on tärkeää käsitellä vammaisneuvostossa laajemmin ja mahdollisuuksien mukaan turvallisuuskyselyn tuloksia hyödyntäen. Turvallisuusteemaa käsitellään perusteellisemmin vammaisneuvoston kokouksissa syksyllä 2026 ja sitä ehdotetaan myös vanhus- ja vammaisneuvoston yhteisen kokouksen teemaksi.

11. Muut asiat

Esitys: Käsitellään muut esille tulevat asiat.

- Rollaattorimarssi 8.5.2026

Kokous:

- Rollaattorimarssi on hyvän ja arvokkaan ikääntymisen puolesta järjestettävä mielenilmaus, joka toteutetaan valtakunnallisesti 8.5.2026. Rollaattorimarssi järjestetään mahdollisesti myös Luopioisissa.

12. Seuraavan kokouksen ajankohta

Esitys: Sovitaan seuraavan kokouksen ajankohta.

Kokous: Seuraava kokous pidetään yhdessä vanhusneuvoston kanssa. Ajankohta ilmoitetaan myöhemmin.

13. Kokouksen päättäminen

Kokous: Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18:31.

16.03.2026

Asian tunnus 31143/2025
Julkinen

Vastaus asukasaloitteeseen

Pälkäneen vammaisneuvosto ja Pälkäneen vanhusneuvosto ovat 17.11.2025 tehneet asukasaloitteen, jossa ehdotetaan Pirkanmaan hyvinvointialueella apuvälineiden palautusta parannettavan niin, että apuvälineet voi palauttaa lähimpään Pirkanmaan hyvinvointialueen toimipisteeseen tai että ne noudetaan kotoa. Esitys aloitteesta on hyväksytty 4.11.2025 Pälkäneen kunnan vanhus- ja vammaisneuvostojen kokouksessa. Aloitteen ovat allekirjoittaneet Pälkäneen vammaisneuvoston puheenjohtaja Marjatta Stenius-Kaukonen ja Pälkäneen vanhusneuvoston puheenjohtaja Vesa Mellavuo.

Aloitteen perusteluissa kerrotaan apuvälineiden palauttamisen olevan monille asiakkaille ja heidän läheisilleen vaikeaa. Pirkanmaan syrjäisissä kunnissa asuu keskimääräistä enemmän ikäihmisiä, joilla monien apuvälineiden tarve on suuri. Pälkäneen etäisimmistä kylistä matka Kangasalle on 50–70 km eikä julkista liikennettä ole. Julkisessa liikenteessä ja omilla autoilla suurempien apuvälineiden palautus on mahdotonta. Läheiset eivät voi käyttää työaikaansa apuvälineiden palautukseen ja asuvat usein kaukana. E erityisen raskasta apuvälineiden palauttaminen läheisille on heti omaisen kuoleman jälkeen. Huomiota on kiinnitetty myös erilaisiin ohjeistuksiin eri apuvälineiden kohdalla siten, että esimerkiksi Pälkäneeltä:

- perusterveydenhuollon apuvälineet palautetaan Kangasalle
- näön, kuulon ja hengityksen apuvälineet Taysiin erikoisaloille
- erikoissairaanhoidon apuvälineet Taysin apuvälinekeskukseen
- Sydänsairaalan apuvälineet palautetaan Sydänsairaalaan
- sairaalasängyt haetaan kotoa

Lisäksi kerrotaan, että aiemmin Pälkäneen työttömien työpaja kuljetti apuvälineitä asiakkaiden kotoa ja hoiti palautuksen, mutta tätä palvelua ei enää ole käytettävissä.

Vastaus aloitteeseen

Aloitteen vuoksi keräsimme tietoa Pirkanmaan hyvinvointialueen apuvälineiden palauttamisen toimintatavoista ja selvitimme aloitteen ehdotukseen vaikuttavia asioita. Kutsuimme aloitteen allekirjoittajat kuultaviksi aloitteen johdosta. Kuulemistilaisuus pidettiin 20.2.2026 klo 15–16. Kuulemistilaisuudessa keskusteluun osallistuivat aloitteen laatijoiden edustajat Sairaalapalveluiden ylilääkäri Olli Leppänen, Sosiaali- ja terveyskeskusjohtaja Sari Mäkinen, ylilääkäri Riikka Luoto, ylilääkäri Hannele

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pirkanmaan hyvinvointialue 16.03.2026 klo 13:53. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Hasala ja Palvelupäällikkö Jaana Larimo ja Tays Silmäsairaalan vastuualuejohtaja Marko Kataja. Keskustelussa kävimme yhdessä läpi asiat, jotka aloitteen ehdotukseen liittyvät.

Pirkanmaan hyvinvointialueella Alueellisen apuvälinekeskuksen hallinnoimia perustason apuvälineitä, kuten kyynärsauvoja, kävelytelineitä ja suihkutuoleja luovutetaan alueellisista soteasemien apuvälineyksiköistä ja Taysin apuvälineyksiköstä luovutetaan mm. alle 16-vuotiaiden lasten apuvälineet, sähköisen liikkumisen apuvälineet, vammaispalvelun välineet ja laitteet, kommunikoinnin ja tietokoneen käytön apuvälineet. Näön, kuulon ja hengityksen apuvälineet taas porrastuvat erikoissairaanhoidon omille erikoisalueille, osaksi hoitokokonaisuuksia. Sydänsairaalla on aivan omat apuvälineensä ja ilmeisesti myös hallintajärjestelmänsä. Kun perustason ja erikoissairaanhoidon apuvälineet porrastuvat eri hoitokokonaisuuksiin, myös apuvälineiden hallintajärjestelmässä lainauksien näkyvyys porrastuu ja toimijat näkevät vain oman yksikkönsä hoitovastuulla olevien asiakkaiden apuvälineet. Tämä haastaa apuvälinekokonaisuuden hallintaa ja suunnittelua.

Pirkanmaan hyvinvointialueella noudatetaan Sosiaali- ja terveysministeriön lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteiden oppaan (STM 2023) ohjeistuksia. Valtakunnallinen toimintamalli on, että sellaisten apuvälineiden palauttaminen, joiden kuljettaminen henkilöautossa on mahdollista, on asiakkaan vastuulla. Tämä ilmenee edellä mainitussa oppaassa siten, että myös apuvälineen kuljetus korjaukseen ja huoltoon on ensisijaisesti asiakkaan vastuulla silloin, kun se on mahdollista tavanomaisin keinoin, eikä aiheuta ylimääräisiä kustannuksia. Kooltaan suurien ja painavien apuvälineiden (esim. sähköstätöinen sänky) kuljetuksen järjestämisestä ja kuljetuskustannuksista vastaa terveydenhuollon toimintayksikkö. Ohjeistusten mukaisesti Apuvälinekeskus kuljettaa isokokoiset apuvälineet (sängyt, nostimet, seisomatelineet ym.) asiakkaalle kotiin ja noutaa ne myös takaisin. Isokokoisten apuvälineiden noutamisen yhteydessä kuljetetaan aina myös muut palautuvat apuvälineet, olivat ne sitten Apuvälinekeskuksen tai erikoissairaanhoidon apuvälineitä. Erityisesti näin silloin, kun syy kuljetukselle on asiakkaan menehtyminen. Aloitteessa oli erikseen mainittu sähköstätöiset sängyt, joiden tarve usein tarkoittaa tarvetta monelle muullekin apuvälineelle.

Sähköstätöiset sängyt kuljetetaan/noudetaan aina apuvälinekeskuksen toimesta, kuljetuksen yhteydessä ne saatetaan myös käyttökuntoon asiakkaan kotona. Sänkykuljetusten yhteydessä pyritään aina viemään/noutamaan kaikki muutkin asiakkaan mahdollisesti tarvitsemat apuvälineet. Myös erikoissairaanhoidon erikoisalueilta näön kuntoutuksesta isoin suurennuslaite (ns. lukutelevisio) kuljetetaan Näönkuntoutuksen toimesta ja samalla tietysti kulkevat pienemmät apuvälineet. Hengitysapuvälineistä osa on myös suurikokoisia ja painavia, kuten happirikastimet, joten apuvälineen palauttaminen on haastavaa. Ennen Pirkanmaan hyvinvointialuetta asiakkaat ovat palauttaneet nämä terveyskeskuksiin, mikä nähtiin hyvänä toimintamallina. Pirkanmaan hyvinvointialueen nettisivuilla ohjeistetaan apuvälineiden palautuksesta: "Voit palauttaa apuvälineet oman asuinkuntasi apuvälineyksikköön sen aukioloaikoina". Apuvälineyksiköt sijoittuvat jokaiselle soteasemalle, mutta eivät kaikille lähiasemille. Pälkäne on lähiasema, jossa on myös kolmena

päivänä viikossa lähikuntoutuksen fysioterapeutin suoravastaanotto ja siten kuntoutuksen toimintaa.

Olemme tehneet aloitteen pohjalta esiselvitystä eri toimijoiden näkemyksistä ja myös selvittäneet niin Apuvälinekeskuksen kuin erikoissairaanhoidon apuvälineiden palautumista pälkäneläisiltä. Käytettävissä olevan tiedon mukaan palautettuja apuvälineitä on vuositasolla noin tuhat ja lähes 80 % niistä on perusterveydenhuollon apuvälineitä, vajaat 20 % näön, kuulon ja hengityksen apuvälineitä ja vain muutama prosentti vaativia Apuvälinekeskuksen apuvälineitä, jotka myös pääsääntöisesti noudetaan kotoa.

Yhteenveto

Pälkäneen kunnan alueella asuu paljon ikäihmisiä, väestö ikääntyy ja apuvälinetarve kasvaa. Nykyinen apuvälineiden palauttamisen ohjeistus alueelliseen apuvälineyksikköön tarkoittaa etäisimmistä kylistä jopa 70 kilometrin matkaa Kangasalan soteasemalle. Isokokoisten apuvälineiden kuljetuksista Apuvälinekeskus vastaa jo nykyisellään ja näön kuntoutus omalta osaltaan.

Tekemämme esiselvityksen perusteella erityisesti suurimman apuvälineryhmän eli perustason apuvälineiden osalta päätimme perustaa työryhmän laatimaan suunnitelman apuvälineiden palauttamisen mahdollistamiseksi Pälkäneen lähiasemalle. Perusterveydenhuollon apuvälinepalautuksia pälkäneläisillä on nykyisin noin 60–70 kuukaudessa, ja vaikka näistä vain osa palautuisi Pälkäneen lähiasemalle, on palautuksille suunniteltava huolellisesti tilat ja kuljetukset. Asialle perustetaan työryhmä, joka pohtii apuvälineiden palautusprosessin koko Pirkanmaan hyvinvointialueelle ja raportoi työn edistymisestä sotekeskusjohtotiimille.

Keskustelimme kuulemistilaisuudessa apuvälineiden palautusprosessista ja kerroimme, että asiaa varten perustettu työryhmä selvittää ja selkiyttää apuvälineiden palautusprosessia.

Kiitämme asukasaloitteen laatimisesta ja tärkeän asian esiin nostamisesta, mikä auttaa meitä kehittämään toimintaamme.

Virpi Heikkinen
Vastuualuejohtaja
Erytishenkilöstö ja
lääkinnällinen kuntoutus

Jaana Larimo
Palvelupäällikkö
Alueellinen
apuvälinekeskus

Hannele Hasala
Yli lääkäri
Keuhkosairauksien
poliklinikka

16.03.2026

Asian tunnus 31143/2025
Julkinen

Vastaus asukasaloitteeseen

Pälkäneen vanhus- ja vammaisneuvosto ovat tehneet asukasaloitteen, jossa ehdotetaan, että Pirkanmaan hyvinvointialue järjestää pilottina silmänpainemittaukset Pälkäneen lähiasemalla, Luopioisten ja Sahalahden lähiasiointipisteissä tai lähitoreilla Kuhmalahti mukaan lukien. Perusteluina asukasaloitteessa on, että glaukooma on toiseksi yleisin näkövamma syy iäkkäillä. Siksi on tärkeää, että potilaat pystyvät huolehtimaan silmänpainemittauksista heille annetun seurantasuunnitelman mukaisesti.

Glaukoomapotilaiden hoito tapahtuu TAYS Silmäkeskuksessa. Tutkimuskäyntien välillä potilaat ohjataan kuitenkin mittauttamaan silmänpainetta oman paikkakunnan optikkoliikkeissä tavallisimmin puolen vuoden välein, tarvittaessa myös tiheämmin. Potilas saa kotiin seurantasuunnitelman, jossa kerrotaan ideaalinen painetaso. Jos paine ylittää niin sanotun reagointirajan, potilaan tulee soittaa Silmäkeskukseen. Vaikka Pirkanmaalla on aika kattava optikkoliikiverkko, ei niitä kuitenkaan ole kaikilla paikkakunnilla. Pälkäneellä ja entisissä Luopioisten, Sahalahden ja Kuhmalahden kunnissa optikkoliikkeitä ei ole, vaan lähimmät ovat Kangasalan keskusalueella, jolloin matkat ovat pisimmillään 50–70 km. Kun väestö on keskimääräistä iäkkäämpää, julkista liikennettä ei ole lainkaan tai sitä on niukasti, voi silmäpaimittauksissa käynti muodostua vaikeaksi. Näkökenttäpuutokset voivat estää ajokortin saannin. Luopioisissa järjestöjen perustaman Kukkian-soteryhmän kyselyssä uusista palveluista, toivottiin eniten silmänpainemittauksia Luopioisiin. Luopioisten Leijonat ovat alustavasti ilmoittaneet, että he voisivat hankkia silmänpainemittarin yhdessä alueen muiden Leijonien kanssa.

Glaukoomaa sairastaa noin 2 prosenttia väestöstä. Pälkäneellä voidaan arvioida glaukoomaa sairastavia olevan ikärakenne huomioon ottaen noin 150, joista Luopioisissa n 60–70. Mittaukset pitäisi kuitenkin suorittaa Pirhan toimesta joko lähiasemien tai lähiasiointipiteiden tai lähitorien henkilökunnan toimesta. Tärkeänä perusteluna esitetään myös se, että potilaiden pitäisi olla tasavertaisessa asemassa sairaudesta riippumatta. Diabeetikoiden silmänpohjakuvaukset järjestetään Pirhan toimesta lähellä hoitopaikasta riippumatta. Vastaavasti silmänpainemittaukset tulee järjestää Pirhan toimesta.

Vastaus aloitteeseen:

Aloitteen vuoksi keräsimme tietoa Pirkanmaan hyvinvointialueen glaukooman seurantamallista ja selvitimme aloitteen ehdotukseen vaikuttavia asioita. Kutsuimme aloitteen allekirjoittajat kuultaviksi aloitteen johdosta. Kuulemistilaisuus pidettiin 20.2.2026 klo 15–16. Kuulemistilaisuudessa keskusteluun osallistuivat aloitteen laatijoiden edustajat, Tays Silmäsaaraan vastuualuejohtaja Marko Kataja, Sairaalapalveluiden ylilääkäri Olli Leppänen,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pirkanmaan hyvinvointialue 16.03.2026 klo 13:55. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Sosiaali- ja terveyskeskusjohtaja Sari Mäkinen, ylilääkäri Riikka Luoto, ylilääkäri Hannele Hasala ja Palvelupäällikkö Jaana Larimo. Keskustelussa kävimme yhdessä läpi asiat, jotka aloitteen ehdotukseen liittyvät.

Nykyisen kiireettömän hoidon perusteiden mukaisesti glaukooman seurannasta vastaa erikoissairaanhoido, eikä glaukooman seuranta siksi kuulu perusterveydenhuollon vastuulle. Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveysasemilla lääkäri mittaa silmänpaineen potilaan, jos potilaalle kohonneeseen silmänpaineeseen viittaavia oireita. Toimintamalli perustuu kiireettömän hoidon perusteisiin ja perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä sovittuun hoidon porrastukseen.

Pirkanmaan hyvinvointialueella glaukoomapotilaiden hoito tapahtuu Tays silmäkeskuksessa, joka vastaa glaukoomapotilaiden hoidosta ja hoidon seurannasta. Korkean riskin glaukoomapotilaiden hoito ja seuranta toteutetaan kokonaisuudessaan TAYS silmäkeskuksessa. Muiden glaukoomapotilaiden hoidon seuranta toteutetaan kiireettömän hoidon perusteiden ja Käypä hoito suosituksen mukaisesti. Seurantaan kuuluu tutkimuspaketti (näkökentätutkimus, silmänpohjakuvat ym.) tyypillisesti 2 vuoden välein (vaihtelu 1–3 vuotta). Potilaille on määritelty silmänpaineisiin reagoitirajat, joiden ylittyessä potilaat ottavat yhteyttä silmäkeskukseen, ja hoitoa tarvittaessa tehostetaan. Silmänpaineiden seuranta näiden tutkimuskäyntien välillä tapahtuu optikkoliikkeissä esimerkiksi puolivuositain. Potilaat hakeutuvat itse mittauksiin ja raportoivat tulokset tarvittaessa silmäkeskukseen. Tämänhetkinen seurantakäytäntö on koettu kaikin puolin toimivaksi ja joustavaksi. Oletus on, että käytännössä kaikki seurannassa olevat potilaat puolen vuoden aikana vierailevat sellaisessa taajamassa, jossa on optikkoliike. Optikkoliikkeen perimä kustannus mittauksesta on hyvin pieni, noin 5–10 €. Aloitteessa ehdotettu silmänpainemittaus koskee muiden glaukoomapotilaiden kuin korkean riskin potilaita hoidon seurantaa. Näitä on valtaosa glaukoomapotilaista.

Silmänpaineen mittaukseen tarvittava laite on lääkinnällinen laite. Pirkanmaan hyvinvointialue vastaa kaikista käytössään olevista lääkinnällisistä laitteista, niiden huolloista, kalibroinneista, laadunvarmistuksesta ja rekisteröi kaikki laitteet lääkintälaitteita koskevan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Siten Pirkanmaan hyvinvointialueen tulee itse hankkia käytössään olevat lääkinnälliset laitteet. Mikäli silmänpainemittauksia alettaisiin tarjota aloitteessa ehdotetuissa toimipisteissä tai yhdenvertaisuuden vuoksi kaikissa vastaavissa Pirkanmaan hyvinvointialueen toimipisteissä, tulisi kaikki toimipisteet varustaa silmänpainemittareilla ja huolehtia mittareiden toiminnasta ja huolloista.

Silmänpaineen mittauksen nykyisillä välineillä voi tehdä kuka vain laitteen toimintaan perehtynyt henkilö. Mittauksen suorittaminen ei vaadi terveydenhuollon koulutusta. Silmäkeskuksessa myös tutkimusapulaiset ja valokuvaajat mittaavat silmänpaineita. Jos silmänpainemittauksia alettaisiin tarjota lähiasemilla, lähiasiointipisteillä tai Lähitorilla, tulisi palvelun olla saatavilla yhdenvertaisesti kaikille silmänpainetautipotilaille Pirkanmaalla. Tämä edellyttäisi mittaamiseen tarvittavan välineistö lisäksi mittauksen suorittavaa henkilöstöresurssia. Vuoden 2026 talousarvion resursseilla ei ole mahdollista toteuttaa silmänpaineen mittauksia aloitteen ehdotuksen mukaisesti.

Yhteenveto

Glaukoomaa sairastaa noin 2 % väestöstä. Noin puolen vuoden välein optikolla tehtävää silmänpainemittausta ei ole katsottu kohtuuttomaksi seurantavaatimukseksi eikä saavutettavuudeltaan mahdolliseksi. Näin isolle potilasmäärälle seurantojen järjestäminen Pirkanmaan hyvinvointialueen perustason palveluissa siten, että palvelu olisi saatavilla kaikille yhdenvertaisesti, ei tällä hetkellä ole mahdollista. Aloitteella on talousarviovaikutuksia, minkä vuoksi ehdotettua ideaa voidaan arvioida aikaisintaan vuoden 2027 talousarviota laadittaessa. Pohdimme kuulemistilaisuudessa yhdessä, olisiko aloitteen tekijöiden mahdollista neuvotella silmänpaineen mittauspalvelusta yhteistyössä esimerkiksi alueen apteekkien kanssa. Apteekeilla on palvelupisteitä vielä melko tiheästi, ehkä tiheimmin kuin optikkoliikkeillä. Lisäksi alueen Apteekeilla on ollut mielenkiintoa tarjota uusiakin palveluita osana toimintaansa. Pirkanmaan hyvinvointialueen edustajat lupasivat ottaa idean puheeksi Pirkanmaan alueen Apteekkien ja Pirhan yhteistapaamisessa.

Haluamme kiittää aloitteen laatijoita aktiivisesta ideoinnista ja asukasaloitteen laatimisesta!

Riikka Luoto
ylilääkäri
Pirkanmaan hyvinvointialue
Vastaanottopalvelut

Sari Mäkinen
sotokeskusjohtaja
Pirkanmaan hyvinvointialue
Avopalvelut

Allekirjoitustosite

SignSpace-palvelussa tehty allekirjoitus

Päiväys: 2026-05-13 08:28:49 (EET)

Tarkistuskoodi: KPHKDJ4CQ8KLOWESLFFGLFUYY9L3W21ALI2ZZ
LDNBRAJ5UZPVWZPDZ2VPDJO6DFFT3TL0IVEFSE9EXSE7FOJIUW
3PMUYOLBNZ8N0XUFPU9ET7WX2ZIN3EJZ3LEE4U5I

 Vammaisneuvoston pöytäkirja 5.5.2026.pdf (11 sivua)

f9aa8ba8b47b69180606c148afb81a20d359a48c4dfffa77ca07c8102edf687

on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelussa.

Rekisteröity koko nimi: **Eeva-Maria Manninen**
Titteli: **pöytäkirjanpitäjä**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **SignSpace (Vastuu Group Oy)**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Globalsign TSA**

Eeva-Maria Manninen

Allekirjoitettu 2026-05-12 11:02:46 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Minna Marjatta Stenius-Kaukonen**
Titteli: **puheenjohtaja**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **SignSpace (Vastuu Group Oy)**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Globalsign TSA**

Minna Marjatta Stenius-Kaukonen

Allekirjoitettu 2026-05-12 11:48:47 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Risto Antero Vierikka**
Titteli: **pöytäkirjantarkastaja**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **SignSpace (Vastuu Group Oy)**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Globalsign TSA**

Risto Antero Vierikka

Allekirjoitettu 2026-05-12 15:21:06 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Hannu Veikko Tapani Haili**
Titteli: **pöytäkirjantarkastaja**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **SignSpace (Vastuu Group Oy)**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Globalsign TSA**

Hannu Veikko Tapani Haili

Allekirjoitettu 2026-05-13 08:28:49 (EET)

SignSpace allekirjoituspalvelu

SignSpace® on sähköisen allekirjoittamisen palvelu, jonka tarjoaa SignSpace Oy, Business ID 3496593-5, Suomi.

Tähän dokumenttiin liitetty allekirjoitus on eIDAS asetuksen (N°910/2014) mukainen sähköinen allekirjoitus.

Dokumentin allekirjoittaja(t) on tunnistettu palvelussa seuraavasti:

Pankkitunnistus – Allekirjoittaja identiteetti on varmistettu käyttäen vahvan tunnistautumisen menetelmää. Allekirjoittaja on tunnistautunut allekirjoitustapahtuman yhteydessä Signicat Connect-tunnistuspalveluun pohjoismaisilla pankkitunnuksilla.

Allekirjoituksen autenttisuuden tarkistaminen

SignSpace-palvelu tarjoaa käyttöliittymän sähköisten allekirjoitusten tarkastamiseen. Palvelu on sekä palvelun käyttäjien, että ulkoisten tahojen käytössä. Palvelun avulla vastaanottaja voi varmistua, että hänelle toimitettu allekirjoitettu asiakirjakokonaisuus on alkuperäinen ja muuttumaton. Tarkistuspalvelussa käyttäjän palveluun lataamien tiedostojen eheys tarkistetaan ja niitä verrataan palvelussa tallennettuihin tietoihin.

Asiakirjan kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot, säilytetään SignSpace-palvelussa.

Allekirjoitettaessa asiakirjasta muodostetaan jakeluversio, joka sisältää PDF-muotoisen allekirjoitussivun PDF-dokumentin viimeisenä sivuna tai muun tiedostomuodon tapauksessa erillisenä PDF-tiedostona. Jakeluversion PDF on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelun sähköisellä leimalla.

Jakeluversion PDF:n alkuperäisyys ja muuttumattomuus on varmistettavissa tarkistamalla PDF-tiedoston allekirjoitus. Tarkistaminen voidaan tehdä SignSpace-palvelussa tai käyttäen esimerkiksi Adobe Acrobat Reader-sovellusta.

Kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot ovat saatavissa SignSpace-asiakaspalvelun kautta.

Ohje SignSpace -palvelussa allekirjoitetun asiakirjan tarkistamiseen:

- Tarkistajalla tulee olla käytettävissään allekirjoitettu asiakirja (jakeluversio) sähköisessä muodossa.
- Asiakirja voi olla yksi PDF-tiedosto, jonka lopussa on allekirjoitussivu, tai yhden tai useamman tiedoston ja näihin liittyvän PDF-muotoisen allekirjoitussivun kokonaisuus.
- Tarkistaja avaa <https://signspace.vastuugroup.fi/fi/verifointi> sivuston.
- Tarkistaja lataa palveluun allekirjoitetun asiakirjan allekirjoitussivuineen ja saa tiedon palvelun tekemien tarkistusten tuloksista.

Allekirjoitukseen luottaminen

Allekirjoituksen tarkastamiseen ja turvallisuuteen liittyvät tiedot on kuvattu tarkemmin SignSpace-sivustolla:
<https://signspace.vastuugroup.fi/turvallisuus-ja-lainmukaisuus>.

Tarkempi kuvaus on tarkoitettu myös välitettäväksi tarvittaessa kolmannelle osapuolelle jonka käyttöön sähköisesti allekirjoitettu asiakirja luovutetaan.

signspace

<https://signspace.com/fi>

asiakaspalvelu@signspace.fi

0600 301 339 (0,99 eur/min+pvm, viikonpäivinä 8.00 - 16.00)